Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის ფუნქციონირების პრაქტიკული ასპექტები

პოლონური გამოცდილება

საქართველო, თბილისი, 2014 წ. ოქტომბერი

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

შშმ პირის უფლებები გარანტირებულია კონსტიტუციით ისევე როგორც ყოველი მოქალაქის. სახელმწიფოს როლი არის, რომ მოხსნას დაბრკოლებები, რომლებსაც ხვდება შშმ პირი მსურველი ისარგებლოს მისთვის მინიჭებული უფლებებით. ეს არგეთვე ეხება სამსახურს. შშმ პირი საჭიროებს სამუშაო ადგილის ადაპტირებას, დამატებით გადამზადებას, არაერთხელ შეიძლება იყოს ნაკლებად ეფექტური მაგ. მოკლე სამუშაო საათებიდან გამომდინარე, ან დამატებითი შვებულებების გამო. დამსაქმებლისთვის ეს დამათებითი ხარჯებია.

თუ სახელმწიფოს სურს აწარმოოს შშმ პირთა დასაქმების მხარდამჭერი აქტიური სოციალური პოლიტიკა უნდა განიხილოს შრომის ბაზარზე შშმ პირის პოზიციის გამაძლიერებელი მთელი რიგი ვარიანტები, მიუხედავად შშმ პირთა სიღარიბისგან დამცველი საპენსიო სისტემისა. არჩევანი ამ სფეროში დამოკიდებულია რამდენიმე ფაქტორზე, როგორიცაა - ამ სფეროში კანონმდებლობის მიმდინარე სტატუსი, კულტურა, ტრადიციები და ბაზრის ძირითადი წესების შემოღება და დამსაქმებალთა შორის კუთვნილების დომინანტური ფორმები.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

ამ სფეროში პოლონური გადაწყვეტები თარიღდება გეგმიურ ეკონომიკის პერიოდში, როდესაც ინვალიდების კოოპერაცია იყო შშმ პირების დასაქმების მთავარი ინსტრუმენტი, მაგრამ დღეს 25 წლის ტრანსფორმაციის შემდეგ უკვე განსაზღვრავს საბაზრო ეკონომიკის ძალიან განსხვავებულ რეალობასა და ეკ მოთხოვნებს.

ამ სფეროში ფუნდამენტალური საკითხია ვის დაუჭიროთ მხარი დამსაქმებელს, რომელთანაც დასაქმებულია ესეთი პირი თუ უშუალოდ მივწვდეთ შშმ პირს. პსრ-ში ეს იყო დახმარება მიმართული ინვალიდების კოოპერატივში , ანუ იმდროინდელი მთავარი დამსაქმებელი, რეალიზებული ცენტრალური გეგმიური ეკონომიკის ინსტრუმენტების დახმარებით. ტრანსფორმაციის პერიოდში ამ მხარდაჭერის მრავალი ინსტრუმენტი შეიცვალა, მაგრამ არსებითი ადრესატი-დამსაქმებელი არა აუცილებლად კოოპერატიული - უცვლელი დარჩა. შშმ პირთა დასაქმების მხარდამჭერი პოლიტიკის ინსტრუმენტების უმრავლესობა ძალიან მნიშვნელოვნად შეიცვალა, ხოლო მიღებული გამოცდილება საშუალებას გვაძლევს შევაფასოთ გაკეთებული არჩევანის დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

მინდა გაგიზიაროთ ეს გამოცდილება და იმედი მაქვს, რომ ეს გამოსადეგი იქნება სრულყოფისკენ მიმართულ სამუშაოებსა და შშმ პირთა მიმართ სოციალური პოლიტიკისთვის.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი		დადებითი
შშმ პირთა დამატებითი პრივილეგიები დამსაქმებლის წამახალისებელი შშმ პირთა დასაქმებისთვის	სახელმწიფოს მიერ შშმ პირთატვის დამატებითი სამუშაო შეღავათების მინიჭება, ისეთი როგორც: მოკლე სამუშაო საათები, დამატებითი შვებულებები და ა.შ.	შშმ პირთათვის პროფესიული დასაქმების გაადვილება რადგან მათი დაავადება ხშირად ხელს უშლის ნორმალური დროის განმავლობაში შეასრულონ სამუშაო ან საჭიროებენ შესვენებებს რეაბილიტაციისთვის
შშმ პირთა საზოგადოების ნაწილი აგრეთვე ითხოვს ამ შეღავათების შემცირებას, როგორც დაბრკოლება შრომის ბაზარზე კარგი განთავსებისთვის		

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი		დადებითი
ხელს არ უწყობენ ნაკლებად ეფექტურ დაწესებულებებს სოციალური და რეაბილიტაციური მიზნების რეალიზაციასთან დაკავშირებით	საგადასახადო შეღავათები	დაწესებულების მოქმედების ეფექტურობის სტიმულირება საჭირო საგადასახადო შეღავათებით სარგებლობისათვის
არიან გამოყენებული საგადასახადო სააფერო კომბინაციებში		ფინანსური სახსრები რჩება დაწესებულებაში, რომელმაც ისინი გამოიმუშავა
ეკ-ში სადაო თემაა - არ შეესაბამება სახელმწიფო დახმარების დაშვების მოქმედ წესებს		ამ სახსრების გაცემის პროცესის კონტროლის უნარი (პოლონეთში - ZFRON შშმპ დაწესებულებრივი რეაბილიტაციის ფონდის რეესტრის სისტემა)

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი		დადებითი
სამუშაო ადგილის არასარწმუნო სტაბილურობა, რომელიც ხდება რომ ლიკვიდირებულია რამოდენიმე წელიწადში	დამსაქმებლის მხარდაჭერა, რომელიც ასაქმებს ახალ შშმპ რომელიც განკუთვნილია სამუშაო ადგილის ადაპტირებისთვის, შშმპ ტრენინგებისთვის ან თუნდაც საწყის პერიოდში თანაშემწესთვის. ამ მხარდაჭერის გაუქმება გარკვეული ვადის შემდეგ (1 ან 2 წელი)	დახმარების მეტი ინტენსიურობა დროის მოკლე ვადაში იძლევა საშუალებას იმოქმედო შშმ პირთა გაცილებით მეტ რაოდენობაზე ძირითადად მეტად დაზარალებულების
არ არის შშმპ დასაქმების ზრდა	გრძელვადიანი დაფინანსება დამსაქმებლისთვის თითოეულ დასაქმებულ ინვალიდზე	დამსაქმებლების დაინტერესება რაც შეიძლება დიდი რაოდენობით დაასაქმონ შშმპ

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი		დადებითი
ნაკლებად ეფექტური, როგორც ინსტრუმენტი, ღია ბაზრის დამსაქმებლების მოტივირებუსთვის შშმპ რეალურ დასაქმებასთან შეფარდებით. საჯარო ადმინისტრაციაზე ეს მექანიზმი არ მოქმედებს. საჭიროა სხვა ინსტრუმენტების ნაკრები	**კვოტის სისტემა** ანუ ვალდებულება დაასაქმო 6% შშმპ, PFRON-ში გადასახადის შეტანის სანქციითსანქციით ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში	კარგი ინსტრუმენტი სახსრების შეგროვებისთვის, რომლებიც უშუალოდ არ არის მიღებული სახელმწიფო ბუჯეტიდან, ხოლო აუცილებელია დაცული და ღია შრომის ბაზარზე დასაქმების მხარდაჭერის პოლიტიკის რეალიზებისთვის
საერთო უმუშევრობის მაღალი მაჩვენებელი ხელს არ უწყობს სისტემის ეფექტურობას	ამ სისტემის მოქმედების მიუხედავად აუცილებელია დამსაქმებლის სოციალურ პასუხისმგებლობასთან დამოკიდებულების ჩამოყალიბება, რაც გამოიხატება მათ შრის შშმპ დასაქმებით	შესაძლებლობა ჩაერთონ PFRON გადამხდელი დამსაქმებლები და შშმპ ორგალიზაციების წარმომადგენლები ამ ფონდის მოქმედების მონიტორინგის ფუნქციაში.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი	საქმიანობა დაფინანსებული სახელმწიფო სახსრებით	დადებითი
დაბალი ეფექტურობა, 5% მდე შრომის ბაზარზე შემოღება. დასაქმებასთან ურთიერთობის არქონის გამო მონაწილეები ა შეიძენენ საპენსიო უფლებებს	**თერაპიის სემინარები** - დაწესებულებები მძიმე დისფუნქციის მქონე შშმპ, შრომისუუნარო, დამოუკიდებელი ცხოვრებისთვის და მოშობისთვის მომზადებაში მყოფი.	მოქმედებების კონცენტრირება შშმ პირებზე და ყველაზე დიდ საჭიროებაში მყოფ მათ ოჯახებზე არ ექვემდებარება საჯარო დახმარების დაშვების რიგორს
ძალიან მაღალი ხარჯები, რომლების გამო შეზღუდულია შესაძლებლობა გამოიყენოს ეს ფორმა უფრო ფართო მაშტაბით	**პროფესიული აქტიურობის დაწესებულება** - დაცული შრომის დაწესებულებები, რომლებიშიც დასაქმებულთა მინ. 75% მნიშვნელოვანი ხარისხის შმპ, დაცულ და ღია შრომის ბაზარზე სამუშაოდ მომზადებაში მყოფი შშმპ	შშმპ შრომით ურთიერთობაში დარჩენა და მათ მიერ სოციალური და საპენსიო უფლებების შეძენა

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

უარყოფითი	სახელმწიფოს მიერ ნაწილობრივ სუბსიდირებული მოქმედებები	დადებითი
ღრმა დისფუნქციის მქონე შშმ პირების დასაქმების სირთულე	**ღია შრომითი ბაზარი**	შშმპ დასაქმება ღია შრომის ბაზარზე ნორმალური სამუშაო გარემოში ინტეგრირების ყველაზე სრულყოფილი ფორმაა
	2014 წლიდან პოლონეთში ხელფასის დაფინანსების სისტემა შშმპ იდენტურად ეპრობა ღია და დაცული შრომის ბაზარზე	
შშმ პირთა დიდი კონცენტრაცია არ უწყობს ხელს შეიქმნას პირობები ნორმალურ სამუშაო გარემმოში ინტეგრირებისთვის	**დაცული შრომის დაწესებულებები,** რომლებშიც დასაქმებულთა მინიმუმ 50% წარმოადგენენ შშმ სტატუსის მქონე მუშაკები	შშმ პირთა მნიშვნელოვანი რაოდენობიდან გამომდინარე დაწესებულება მთლიანად ადაპტირებულია შშმპ მოთხოვნებისთვის. სამუშაო ადგილზე სამედიცინო დახმარებისა და რეაბილიტაციის შესაძლებლობა

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

polska pomoc

Biuro Pełnomocnika Rządu
ds. Osób Niepełnosprawnych

დაცული შრომის ბაზრის პრაქტიკული ასპექტები

გმადლობთ ყურადღებისთვის

იექი შრეტერ